

Behandling och sociala stödinsatser vid samsjuklighet mellan beroende och andra psykiatriska tillstånd, Del 1 Läkemedelsbehandling / Interventions for adults with co-occurring addictive and psychiatric disorders: A systematic review, Part 1 Pharmacological treatment, rapport 372 (2024)

Bilaga 5 Resultat från jämförelser och utfall baserade på en studie eller där tillförlitligheten inte bedömts

Innehåll

Depression och samtidigt alkoholberoende	2
Depression och samtidigt kokainberoende.....	2
Depression och samtidigt opioid- eller cannabisberoende.....	3
Ångestsyndrom och samtidigt alkoholberoende	3
Bipolär sjukdom och samtidigt alkoholberoende	3
Bipolär sjukdom och samtidigt kokain- eller amfetaminberoende.....	4
Bipolär sjukdom och samtidigt hasardspelssyndrom.....	4
Schizofreni och samtidigt alkoholberoende.....	4
ADHD och samtidigt alkoholberoende.....	5
ADHD och samtidigt opioidberoende.....	5
Alkoholberoende och samtidig psykisk sjukdom (oavsett diagnos)	5
Referenser	7

Depression och samtidigt alkoholberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Livskvalitet	83 deltagare 1 studie [1]	SSRI <i>jmf. m.</i> placebo (med eller utan farmakologisk eller psykosocial grundbehandling)	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Alkoholkonsumtion, depression	35 deltagare 1 studie [2]	Aripiprazol + escitalopram <i>jmf.</i> <i>m.</i> escitalopram	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Alkoholkonsumtion, depression, ångest, livskvalitet, följsamhet	80 deltagare 1 studie, 2 artiklar [3–4]	Escitalopram <i>jmf.</i> <i>m.</i> Memantin	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Alkoholkonsumtion, depression, följsamhet	69 deltagare 1 studie [5]	Imipramin <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Alkoholkonsumtion, depression, ångest, följsamhet	105 deltagare 2 studier [6–7]	Nefazodon <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	–	–	Tillförlitligheten bedöms ej då läkemedlet inte är godkänt i Sverige på grund av allvarliga biverkningar

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Depression och samtidigt kokainberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Kokainbruk, depression, följsamhet	111 deltagare 1 studie [8]	Desipramin <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Depression och samtidigt opioid- eller cannabisberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Cannabisbruk, depression, följsamhet	103 deltagare 1 studie [9]	Venlafaxin <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ⁴ Precision –2 ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Ångestsyndrom och samtidigt alkoholberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Alkoholkonsumtion, ångestsymtom, följsamhet	42 deltagare 1 studie [10–11]	Paroxetin <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ³ Precision –2 ²
Alkoholkonsumtion, förbättring av ångestsymtom, följsamhet	67 deltagare 1 studie [12]	Buspiron <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Bipolär sjukdom och samtidigt alkoholberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Alkoholkonsumtion, mani, depression, funktion	58 deltagare 1 studie [13]	Valproinsyra <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²
Alkoholkonsumtion, mani, depression	70 deltagare 1 studie [14]	Ondansetron <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²
Livskvalitet, funktion	362 deltagare 1 studie [15]	Quetiapin <i>jmf.</i> <i>m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Bipolär sjukdom och samtidigt kokain- eller amfetaminberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Kokainbruk, depression, mani	112 deltagare 1 studie [16]	Lamotrigine <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Kokainbruk, depression, mani	122 deltagare 1 studie [17]	Citikolin <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Substansbruk, depression, mani	94 deltagare 1 studie [18]	Quetiapin <i>jmf. m.</i> risperidon	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Bipolär sjukdom och samtidigt hasardspelssyndrom

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Hasardspel, depression, ångest	40 deltagare 1 studie [19]	Litium <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Schizofreni och samtidigt alkoholberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Alkoholkonsumtion, tid till försämrat tillstånd (schizofreni), schizofrenisymtom	234 deltagare 1 studie [20]	Olanzapin/Samid orfan <i>jmf. m.</i> Olanzapin	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

Alkoholkonsumtion, schizofrenisymtom, funktion	95 deltagare 1 studie [21]	Risperidon (depå) <i>jmf. m.</i> oralt risperidon	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²
--	----------------------------------	---	------------------------------	-------------------------	--

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

ADHD och samtidigt alkoholberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Alkoholintag, ADHD-symtom	147 deltagare 1 studie [22]	Atomoxetin <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

ADHD och samtidigt opioidberoende

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Kokainbruk, substansbruk, ADHD-symtom	98 deltagare 1 studie [23]	Metylfenidat (långtidsverkande) <i>jmf. m.</i> placebo or bupropion	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Alkoholberoende och samtidig psykisk sjukdom (oavsett diagnos)

Utfallsmått	Antal deltagare Antal studier ref	Jämförelse	Effekt	Resultatets tillförlitlighet	Avdrag
Funktion	31 deltagare 1 studie [24]	Naltrexon <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○	Risk för bias – ¹ Precision – ²
Alkoholkonsumtion, depression, mani	30 deltagare 1 studie [25]	Akamprosot <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias – ¹ Precision – ²

Alkoholkonsumtion, psykiatriska symtom	130 deltagare 1 studie [26]	Disulfiram <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²
Alkoholkonsumtion, psykiatriska symtom	125 deltagare 1 studie [26]	Naltrexon <i>jmf. m.</i> disulfiram	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²
Alkoholkonsumtion, psykiatriska symtom	190 deltagare 1 studie [26]	Naltrexon + disulfiram <i>jmf. m.</i> Disulfiram eller Naltrexon	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²
Alkoholkonsumtion, psykiatriska symtom	254 deltagare 1 studie [26]	Naltrexon + disulfiram eller Disulfiram eller Naltrexon <i>jmf. m.</i> placebo	Effekten går inte att bedöma	⊕○○○ Samtliga utfall	Risk för bias –1 ¹ Precision –2 ²

¹ En studie med måttlig risk för bias, samt stort bortfall

² En studie med totalt sett få deltagare

³ En studie med måttlig risk för bias

⁴ En studie med låg risk för bias men med stort bortfall

Referenser

1. Gual A, Balcells M, Torres M, Madrigal M, Diez T, Serrano L. Sertraline for the prevention of relapse in detoxicated alcohol dependent patients with a comorbid depressive disorder: a randomized controlled trial. *Alcohol Alcohol*. 2003;38(6):619-25. Available from: <https://doi.org/10.1093/alcalc/agg124>.
2. Han DH, Kim SM, Choi JE, Min KJ, Renshaw PF. Adjunctive aripiprazole therapy with escitalopram in patients with co-morbid major depressive disorder and alcohol dependence: clinical and neuroimaging evidence. *J Psychopharmacol*. 2013;27(3):282-91. Available from: <https://doi.org/10.1177/0269881112472563>.
3. Muhonen LH, Lahti J, Sinclair D, Lonnqvist J, Alho H. Treatment of alcohol dependence in patients with co-morbid major depressive disorder--predictors for the outcomes with memantine and escitalopram medication. *Subst Abuse Treat Prev Policy*. 2008;3:20. Available from: <https://doi.org/10.1186/1747-597X-3-20>.
4. Muhonen LH, Lonnqvist J, Juva K, Alho H. Double-blind, randomized comparison of memantine and escitalopram for the treatment of major depressive disorder comorbid with alcohol dependence. *J Clin Psychiatry*. 2008;69(3):392-9. Available from: <https://doi.org/10.4088/jcp.v69n0308>.
5. McGrath PJ, Nunes EV, Stewart JW, Goldman D, Agosti V, Ocepek-Welikson K, Quitkin FM. Imipramine treatment of alcoholics with primary depression: A placebo-controlled clinical trial. *Arch Gen Psychiatry*. 1996;53(3):232-40. Available from: <https://doi.org/10.1001/archpsyc.1996.01830030054009>.
6. Hernandez-Avila CA, Modesto-Lowe V, Feinn R, Kranzler HR. Nefazodone treatment of comorbid alcohol dependence and major depression. *Alcohol Clin Exp Res*. 2004;28(3):433-40. Available from: <https://doi.org/10.1097/01.alc.0000118313.63897.ee>.
7. Roy-Byrne PP, Pages KP, Russo JE, Jaffe C, Blume AW, Kingsley E, et al. Nefazodone treatment of major depression in alcohol-dependent patients: a double-blind, placebo-controlled trial. *J Clin Psychopharmacol*. 2000;20(2):129-36. Available from: <https://doi.org/10.1097/00004714-200004000-00003>.
8. McDowell D, Nunes EV, Seracini AM, Rothenberg J, Vosburg SK, Ma GJ, Petkova E. Desipramine treatment of cocaine-dependent patients with depression: a placebo-controlled trial. *Drug Alcohol Depend*. 2005;80(2):209-21. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2005.03.026>.
9. Levin FR, Mariani J, Brooks DJ, Pavlicova M, Nunes EV, Agosti V, et al. A randomized double-blind, placebo-controlled trial of venlafaxine-extended release for co-occurring cannabis dependence and depressive disorders. *Addiction*. 2013;108(6):1084-94. Available from: <https://doi.org/10.1111/add.12108>.
10. Book SW, Thomas SE, Randall PK, Randall CL. Paroxetine reduces social anxiety in individuals with a co-occurring alcohol use disorder. *J Anxiety Disord*. 2008;22(2):310-8. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2007.03.001>.
11. Thomas SE, Randall PK, Book SW, Randall CL. A complex relationship between co-occurring social anxiety and alcohol use disorders: what effect does treating social anxiety have on drinking? *Alcohol Clin Exp Res*. 2008;32(1):77-84.
12. Malcolm R, Anton RF, Randall CL, Johnston A, Brady K, Thevos A. A placebo-controlled trial of buspirone in anxious inpatient alcoholics. *Alcohol Clin Exp Res*. 1992;16(6):1007-13. Available from: <https://doi.org/10.1111/j.1530-0277.1992.tb00691.x>.
13. Salloum IM, Cornelius JR, Daley DC, Kirisci L, Himmelhoch JM, Thase ME. Efficacy of valproate maintenance in patients with bipolar disorder and alcoholism: a double-blind placebo-controlled study. *Arch Gen Psychiatry*. 2005;62(1):37-45. Available from: <https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.1.37>.
14. Sherwood Brown E, McArdle M, Palka J, Bice C, Ivleva E, Nakamura A, et al. A randomized, double-blind, placebo-controlled proof-of-concept study of ondansetron for bipolar and

- related disorders and alcohol use disorder. *Eur Neuropsychopharmacol.* 2021;43:92-101. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2020.12.006>.
15. Stedman M, Pettinati HM, Brown ES, Kotz M, Calabrese JR, Raines S. A double-blind, placebo-controlled study with quetiapine as adjunct therapy with lithium or divalproex in bipolar I patients with coexisting alcohol dependence. *Alcohol Clin Exp Res.* 2010;34(10):1822-31.
 16. Brown ES, Sunderajan P, Hu LT, Sowell SM, Carmody TJ. A randomized, double-blind, placebo-controlled, trial of lamotrigine therapy in bipolar disorder, depressed or mixed phase and cocaine dependence. *Neuropsychopharmacology.* 2012;37(11):2347-54. Available from: <https://doi.org/10.1038/npp.2012.90>.
 17. Brown ES, Todd JP, Hu LT, Schmitz JM, Carmody TJ, Nakamura A, et al. A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial of Citicoline for Cocaine Dependence in Bipolar I Disorder. *Am J Psychiatry.* 2015;172(10):1014-21. Available from: <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2015.14070857>.
 18. Nejtek VA, Avila M, Chen L-A, Zielinski T, Djokovic M, Podawiltz A, et al. Do atypical antipsychotics effectively treat co-occurring bipolar disorder and stimulant dependence? A randomized, double-blind trial. *The Journal of clinical psychiatry.* 2008;69(8):1257-66.
 19. Hollander E, Pallanti S, Allen A, Sood E, Baldini Rossi N. Does sustained-release lithium reduce impulsive gambling and affective instability versus placebo in pathological gamblers with bipolar spectrum disorders? *The American journal of psychiatry.* 2005;162(1):137-45.
 20. Brunette MF, Correll CU, O'Malley SS, McDonnell D, DiPetrillo L, Jiang Y, et al. Olanzapine Plus Samidorphan (ALKS 3831) in Schizophrenia and Comorbid Alcohol Use Disorder: A Phase 2, Randomized Clinical Trial. *J Clin Psychiatry.* 2020;81(2). Available from: <https://doi.org/10.4088/JCP.19m12786>.
 21. Green AI, Brunette MF, Dawson R, Buckley P, Wallace AE, Hafez H, et al. Long-acting injectable vs oral risperidone for schizophrenia and co-occurring alcohol use disorder: a randomized trial. *J Clin Psychiatry.* 2015;76(10):1359-65. Available from: <https://doi.org/10.4088/JCP.13m08838>.
 22. Wilens TE, Adler LA, Weiss MD, Michelson D, Ramsey JL, Moore RJ, et al. Atomoxetine treatment of adults with ADHD and comorbid alcohol use disorders. *Drug Alcohol Depend.* 2008;96(1-2):145-54. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2008.02.009>.
 23. Levin FR, Evans SM, Brooks DJ, Kalbag AS, Garawi F, Nunes EV. Treatment of methadone-maintained patients with adult ADHD: double-blind comparison of methylphenidate, bupropion and placebo. *Drug Alcohol Depend.* 2006;81(2):137-48. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2005.06.012>.
 24. Petrakis IL, O'Malley S, Rounsaville B, Poling J, McHugh-Strong C, Krystal JH, Group VANSC. Naltrexone augmentation of neuroleptic treatment in alcohol abusing patients with schizophrenia. *Psychopharmacology (Berl).* 2004;172(3):291-7. Available from: <https://doi.org/10.1007/s00213-003-1658-9>.
 25. Tolliver BK, Desantis SM, Brown DG, Prisciandaro JJ, Brady KT. A randomized, double-blind, placebo-controlled clinical trial of acamprosate in alcohol-dependent individuals with bipolar disorder: a preliminary report. *Bipolar Disord.* 2012;14(1):54-63. Available from: <https://doi.org/10.1111/j.1399-5618.2011.00973.x>.
 26. Petrakis IL, Poling J, Levinson C, Nich C, Carroll K, Rounsaville B, Group VANEVIMS. Naltrexone and disulfiram in patients with alcohol dependence and comorbid psychiatric disorders. *Biol Psychiatry.* 2005;57(10):1128-37. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2005.02.016>.